

Oslo Mynthandel

auksjon nr. 64

Rococosalen, Grand Hotel
Karl Johans gate 31, 0159 Oslo
Lørdag 24. og søndag 25. april 2010

VISNING / *Preview*

Onsdag 21. april	kl. 10.00-16.00
Torsdag 22. april	kl. 10.00-16.00
Fredag 24. april	kl. 10.00-20.00

Oslo Mynthandel AS, Inkognitogt. 33, Oslo (2. etg.)

AUKSJON / *Auction*

Lørdag 24. april	kl. 09.00 : 1-423
	kl. 13.00 : 424-706
Søndag 25. april	kl. 11.00 : 707-1020
	kl. 13.30 : 1021-1158

OSLO
MYNTHANDEL

Å ÅPNE EN BOK KAN GI MANGE GLEDER!

I disse Knausgård-tider i landet vårt kan det være på tide å trekke frem andre boklige gleder enn å lese om faderselv-mord og pubertetsproblemer i bortgjemte norske småbygder.

Du kan for eksempel gå inn på et antikvariat, kjøpe deg en bok for en femtilapp, gå hjem og åpne den, og bli minst 50 000 kroner rikere. Akkurat det skjedde for noen år siden, da en 100-riksbankseddel fra 10. mai 1813 dukket opp på nettopp denne måten. Hvilken bok det dreide seg om forteller historien intet om i dag, men seddelen selv har en spennende historie. Den stammer fra en trykning sedler som ble inndratt etter en uke, og i tiår etter tiår ble det hevdet at det faktisk ikke fantes slike sedler; omtalen av trykningen måtte være feil. I Ryghs bok om Norges Banks historie fra 1918 er den imidlertid nevnt i en setning, og da en av Norges største seddeleksperter hørte om bokfunnet, uttalte han med glede: - Ja denne har jeg ventet på lenge! Nå kan du sikre deg seddelen, men ta med et godt råd på veien: Ikke legg den inni en bok som arvingene dine selger på et loppemarked noen år etter at du har forlatt denne verden. Hvis du da ikke vil glede et helt ukjent menneske en gang om 50 år eller så.

Denne seddelen er bare et av toppobjektene på auksjonen, som er en av de største vi noen gang har avholdt. Kort tid etter avslutningen av årets Vancouver-OL er det herlig å kunne fortsette vår tradisjon med å utby sjeldne olympiske objekter. Denne gang er det en av de få faklene som ble brukt til fakkelfestet i vinter-OL i Oslo i 1952 du kan sikre deg. Etter det vi vet har en slik fakkel aldri tidligere vært på auksjon i Norge. Den har tilhørt den velkjente sportsjournalisten Peder Chr. Andersen, en av de sagnomsuste penneknektene som de eldre blant oss kjenner fra både Aftenposten og NRK. Og en OL-fakkel må selvfølgelig følges opp av en OL-medalje fra den gang det kun var noen få øvelser, og dermed uhyre få medaljer, som ble utdelt. Denne gang er det John Snersruds kombinert-bronsemedalje fra 1928 du kan sikre deg, sammen med det originale diplom og deltagermedaljen.

Men dette er jo en myntauksjon vil du kanskje si etter å ha lest om både sedler og fakler og OL-medaljer. Fortvil ikke, på myntsiden har vi denne gang et tilbud vi knapt har sett maken til på en norsk auksjon. Mest stolt av er vi kanskje av det utsøkte eksemplaret vi kan tilby av Norges

eneste internasjonale handelsmynt, - piasteren som ble slått på Kongsberg i 1777. Det er som kjent det eneste året Kongsberg preget denne mynten som skulle brukes av det Dansk-Ostindiske Compagni på handelen med Østen, og den skiller seg jo ut fra andre Kongsberg-mynter - den bærer ikke Kongsbergs myntmerke. Piasteren vi kan tilby på denne auksjonen har forøvrig en ekstra dramatisk historie. Den var blant myntene som i sin tid ble stjålet fra Helge Reff! Om du ikke kan slå opp i en bok og finne en slik mynt liggende der, kan du kanskje fortsatt komme over et eksemplar liggende i en hemmelig kiste i en kjeller et sted i Singapore. Men det krever nok minst like stort hell som bokkjøperens. Bedre da å sikre seg eksemplaret på auksjonen vår.

Men gledene stopper ikke her. Er du på jakt etter mynter fra Christian IV er dette anledningen. Her kan du sikre deg en komplett samling specier fra hans regentperiode, i tillegg til dobbeltspecien fra 1640 og mye mer. Tyngdepunktet i denne avdelingen er hentet fra en fantasisk samling av denne kongens pregninger bygget opp gjennom mange år, og vi er stolte over at han har valgt oss som auksjonshus når tiden var inne til å selge. En rekke andre kongers viktigste mynter finner du også på auksjonen denne gang, ikke minst pregningene fra Fredrik III, hvor 1/2 specien fra 1655 er en godbit som ganske sikkert står på manges ønskeliste.

Når vi i tillegg til dette kan vise til en av de største samlingene av antikke greske og romerske mynter i gull, sølv og bronse som vi noen gang har hatt, og en av de aller største samlinger med russiske mynter noen gang tilbudt i Norge, med en verdi på 2 millioner kroner, og med mynter som ikke en gang verdens i sin tid største samlere av russiske mynter, storhertug Georgi Mikhailovitch hadde i samlingen, skjønner man et dette er en auksjon som går utenpå de fleste som er avholdt de seneste årene.

Du skal kjøpe svært mange gamle bøker og kister og kommoder før du kan sikre deg numismatiske sjeldenheter av den typen vi har på vår auksjon denne gang. Derfor ser vi frem til "Din Kamp" på auksjonen, mot hundrevis av andre samlere som møter opp på Grand Hotel i Oslo 24. og 25. april.

Velkommen skal du være!

Gunnar Thesen

Ronny Hatletvedt

INNHold / Contents

Slik får du størst glede av vår offentlige auksjon	4
Auksjonsbetingelser / <i>Terms of the auction</i>	5
Medaljer / <i>Medals</i>	9
Sedler / <i>Banknotes</i>	29
Norske mynter / <i>Norwegian coins</i> før 1873 / <i>before 1873</i>	39
etter 1873 / <i>after 1873</i>	57
Antikke mynter / <i>Ancient coins</i>	63
Danske mynter / <i>Danish coins</i>	77
Utenlandske mynter / <i>Foreign coins</i>	95
Russiske mynter / <i>Russian coins</i>	133
Temaartikkel: Falske mynter og straff i middelalderen	149
Litteratur / <i>Bibliography</i>	154
Oppnådde priser auksjon 63 / <i>Prices realized Auction 63</i>	155

Fra og med 1. juli 1983 er mynter og sedler som er eller har vært gyldig betalingsmiddel fritatt for m.v.a.
Fra 1. september 1997 gjelder dette også for myntsett.
For andre objekter, for eksempel medaljer, tilkommer 25% m.v.a. på salæret ved levering i Norge.

Avgiftspliktige objekter er merket med *.

KVALITETSBETEGNELSER / *Grades of preservation*

0	Usirkulert mynt	<i>Unc</i>	<i>Uncirculated</i>	1+/01	Betyr at hele mynten er mellom 1+ og 01 / <i>Means that the coin is between VF and EF</i>
01	Meget pent eksemplar	<i>EF</i>	<i>Extremely Fine</i>		
1+	Pent eksemplar	<i>VF</i>	<i>Very Fine</i>		
1	Fullgodt eksemplar	<i>F</i>	<i>Fine</i>	1+)(01	Betyr at mynten er 1+ på aversen og 01 på reversen / <i>Means that the coin is VF on the obverse and EF on the reverse</i>
1-	Ikke fullgodt eksemplar	<i>VG</i>	<i>Very Good</i>		
2	Dårlig eksemplar	<i>G</i>	<i>Good</i>		
VK	Variierende kvaliteter	<i>VK</i>	<i>Various Grades</i>		

SLIK FÅR DU STØRST GLEDE AV VÅR OFFENTLIGE AUKSJON

En offentlig myntauksjon er en opplevelse du absolutt bør få med deg. Opplev stemningen, møt andre samlere, få en spennende dag.

Å delta på auksjonen er helt uproblematisk:

- du kommer
- du byr så lenge du vil
- du betaler og henter ut dine objekter
- du går lykkelig hjem

Hvis du likevel lurer på enkelte ting og vil være topp forberedt, kan det lønne seg å bruke noen minutter på å lese gjennom noen enkle regler for at du skal få mest mulig ut av å være til stede.

FØRAUKSJONEN:

- 1: Katalogen du nå holder i hånden er det viktigste verktøyet du har før auksjonen. Jo mer tid du bruker på å lese gjennom den, jo større mulighet har du til å gå fornøyd hjem fra auksjonen. Forbered deg godt, merk av de objektene du er spesielt interessert i, og gjør deg opp en mening om hvor langt du vil gå i budgivningen.
- 2: Det er visning av alle auksjonsobjektene på bestemte tider som du finner et annet sted i dagens katalog. Benytt deg av visningen hvis du har mulighet, det er alltid positivt å se et objekt med egne øyne før du byr.
- 3: Hvis du ikke har mulighet til å overvære auksjonen, kan du sende inn dine bud pr. post eller på fax. Jo tidligere du sender inn ditt bud, jo større sjanse har du til å få dine objekter. Ved to like skriftlige bud gjelder det første som blir levert som vinner. Fristen for disse budene finner du i katalogen.
- 4: Når du kommer til auksjonslokalet på auksjonsdagen, skal du først registrere deg som budgiver med navn og adresse. Stedet der du skal gjøre dette finner du i et rom like ved auksjonssalen. Etter at du har registrert deg, får du utlevert en auksjonsspake med et nummer.

UNDER AUKSJONEN:

- 5: Denne spaken skal du bruke når du byr på et objekt.

Hold den godt synlig. Auksjonarius har en stor sal å holde oversikt over, derfor nytter det ikke å gjemme spaken bak en rygg og tro du er med på budgivningen. Hold spaken oppe helt til du ikke vil være med lenger, eller til du har fått tilslaget. Auksjonarius sier hvilket nummer som har fått tilslag på objektet. (På vitsetegninger og i gamle filmer og omtaler fra auksjoner er det budgivere som byr ved å hoste, bøye en finger eller nikke på hodet. Det hjelper deg garantert ikke på vår auksjon!)

- 6: Auksjonarius starter budgivningen på hvert enkelt objekt. Noen ganger til utroppspris, andre ganger til en høyere pris. Det sistnevnte skjer hvis det er kommet inn flere skriftlige bud som ligger over utroppsprisen. Budgivningen deretter følger faste intervaller. Hvis et skriftlig bud og budet i salen er likt, har det skriftlige budet fortrinnsrett. For å få objektet da må du derfor gå et hakk videre opp. På våre auksjoner bruker auksjonarius som regel å selge ca. 150 objekter i timen. Men det er ingen garanti – det kan gå raskere eller saktere. Følg derfor godt med, og vær inne i auksjonssalen i god tid før ditt/dine objekter skal selges.

ETTER AUKSJONEN:

- 7: Etter at du har fått tilslaget, kan du løse inn og hente objektene dine utenfor auksjonssalen. Objektet er i auksjonshusets eie inntil full betaling er foretatt. Husk at du i tillegg til tilslagsprisen betaler en provisjon som skal dekke alle omkostninger ved auksjonen, fra katalogproduksjon til leie av lokaler, kontorleie osv.
* * *
- 8: Husk at en auksjonskatalog ikke er noen prisliste. For at det skal bli en auksjon må utroppsprisene settes lavere enn katalogprisene, og billigere objekter vil vanligvis få lavere utroppspriser i forhold til katalogprisen enn dyre og sjeldnere objekter. Du kan med andre ord ikke lese noen prisvurderinger ut av en auksjonskatalog, bare auksjonshusets vurdering av hva som vil gi hvert enkelt objekt størst mulig budpotensiale.

Vel møtt på auksjonen, det vil du ha stor glede av!

AUKSJONSBETINGELSER

- Auksjonen er offentlig og frivillig. Hvis ikke annet er opplyst, vil det være flere innleverere til auksjonen.
- Auksjonens gjenstander selges i den stand som de er beskrevet og fremvist før auksjonen begynner. Kjøperne har selv anledning til å besiktige og bedømme gjenstandene før auksjonen, og reklamasjoner etter klubbeslag er falt vil derfor ikke bli godtatt. Auksjonærens ansvar overfor dem som inngir skriftlig forhåndsbud er begrenset på samme måte.
- Auksjonæren vil utvise aktsomhet ved alle beskrivelser av objekter. Hvert objekt garanteres å være ekte og autentisk dersom noe annet ikke er angitt.
- Forhåndsbud til auksjonen må være skriftlig og være mottatt av auksjonæren før auksjonen begynner for å komme i betraktning.
- Auksjonær kan etter forhåndsavtale, dersom det praktisk lar seg organisere, legge til rette for å motta bud pr. telefon. Selv om det er gjort forhåndsavtale kan tekniske problemer, kapasitetsbrist eller andre uforutsette hendelser føre til at telefonbudgivningingen ikke kan gjennomføres eller blir avbrutt.
- Ethvert bud som blir avgitt er bindende, uavhengig av om bud mottas i auksjonslokalet, som skriftlig forhåndsbud eller pr. telefon. Budgivere må være myndige, 18 år eller eldre.
- Auksjonsoppdrag behandles omsorgsfullt. Dog er auksjonæren ikke ansvarlig for mulige feil eller misforståelser i kjøpsoppdraget.
- Bud fra kjøpere som er ukjente for auksjonæren, og/eller ikke er avgitt med referanser til andre kjente personer, kan avvises av auksjonæren, som alene tar avgjørelser i dette spørsmålet.
- Auksjonæren kan alene avgjøre om personer får delta i auksjonen. Videre kan han alene avvise bud. Auksjonæren kan også trekke tilbake, omgruppere eller dele objekter. Han vil ved uenighet under auksjonen utlyse ny budgivning, eller bestemme hvilken av budgiverne som skal få tilslaget.
- Budgiver som byr på andres regning er solidarisk ansvarlig for betaling av kjøpet, således at auksjonæren kan holde seg til budgiver og tredjemann for oppfyllelse.
- Alle bud avgis i norske kroner. Et objekt betraktes som solgt til den som byr høyest. Ved flere like, skriftlige bud gjelder det auksjonæren først registrerte. Skriftlige bud reduseres ned maksimalt til 10 % prosent over nest høyest bud. Eksempel: utrop 500,- og tre skriftlige bud, kr 600,- kr 700,- og kroner 1200,-. Budgivningingen vil da starte på kr 750,- og dette vil få tilslaget om (salen) tilstedeværelse ikke byr. (bud pålydende kr 1200,- blir i dette tilfelle redusert til kr 750,- som er ca 7% over nest høyeste bud.)
- I tillegg til salgssummen kommer 18 % i salær.
- Ved forsendelse betaler kjøperen portoutlegg, spedisjon, samt kr 50,- i ekspedisjonsgebyr. Alle forsendelser skjer for mottagerens regning og risiko.
- Salg skjer mot kontant betaling, senest 10 dager etter auksjonen eller faktura er avsendt. Ved senere betaling påløper 2 % rente pr. påbegynt måned. Hvis betalingen ikke er skjedd senest 30 dager etter auksjonen er avholdt, uansett om faktura er mottatt, kan auksjonsobjektet selges for kjøperens regning og ansvar. Auksjonæren bestemmer alene på hvilken måte slikt salg gjennomføres og uten videre meddelelse til den opprinnelige kjøper, som holdes ansvarlig for ethvert økonomisk tap, herunder tapt provisjon og redusert salgspris. Eventuelle omkostninger i forbindelse med inkasso og videresalg blir også belastet den opprinnelige kjøper.
- Risikoen for objektet går over til kjøper ved tilslaget, dog går eiendomsretten til objektet ikke over til kjøper til kjøpesummen i sin helhet er betalt.
- Hvis det til tross for dette reglementet skulle reises innsigelser mot auksjonær eller innleverer, må slikt gjøres innen 10 dager etter at objektet er utlevert eller avsendt. Innsigelser kan ikke gjøres gjeldende hvis objekter ikke er betalt innen 30 dager fra auksjonens avholdelse. Det samme gjelder innsigelser gjeldende objektets ekthet. Innsigelser vedrørende objektets kvalitetsangivelse aksepteres ikke, da kvalitetsbedømmelsen er gitt under utøvelse av det beste skjønn og hver budgiver selv har anledning til å gjøre seg opp mening om kvaliteten før auksjonen.
- Det er ikke tillatt å fotografere eller gjøre film- eller lydopptak i auksjonslokalet under auksjonen uten skriftlig forhåndsgodkjennelse fra auksjonær.
- Oslo vedtas som verneting for alle tvister som måtte utspringe fra auksjonen eller dette reglement.
- Reglementet er inntatt i våre kataloger, og ved avgivelse av bud – skriftlig, per telefon eller i auksjonslokalet - ansees budgiveren å ha gjort seg kjent med og akseptert dette reglementet.
- I henhold til norsk lov er kjøp og salg av nåværende eller tidligere gyldig valuta ikke momspiktig. I de tilfeller en lot er momspiktig, er denne markert med stjerne i auksjonskatalogen. I våre auksjoner gjelder dette blant annet Medaljer. Moms er beregnet kun fra salæret, ikke fra salgsprisen.

TERMS OF THE AUCTION

- The auction is open to the public and participation is voluntary. Unless otherwise stated, consignments from more than one consigner will be auctioned.
- The auctioned items are sold in the condition described and shown prior to the auction. Bidders have the opportunity to appraise and investigate the items before the auction. Consequently, complaints about the items following acceptance of a bid will not be acknowledged. This restriction on complaints also applies to advance written bids.
- The duty of the auctioneer is to show reasonable care in describing the objects. Each item may be assumed to be genuine and authentic unless otherwise stated.
- To be accepted, prebids must be delivered in writing to the auctioneer before the auction.
- The auctioneer can accept bids by telephone if this is arranged beforehand. However, technical problems, capacity or force majeure may force the auctioneer to cancel or abort telephone bidding at the auction.
- All bids are binding regardless of physical presence in the auction room. Bidders must be of legal capacity, i.e. at least 18 years old.
- While the auction is to be conducted carefully, the auctioneer is not responsible for possible mistakes or misunderstandings on the part of the buyer.
- The auctioneer, at his discretion, may refuse to accept bids if they are from a person unknown to the auctioneer and/or the bids are given without reference to someone known to the auctioneer. The auctioneer alone shall have authority to settle these issues.
- The auctioneer alone has the authority to decide if persons may participate in the auction. He may reject bids at his own discretion. The auctioneer may also withdraw, rearrange or divide items. In the case of disagreement during the auction, the auctioneer may restart bidding or may decide which of the bids should be accepted.
- Agents bidding for principals are completely responsible for payment of a bid. Therefore, the auctioneer can hold both the bidder and third party principals responsible for payment.
- All bids are given in Norwegian kroner. An item being auctioned is sold to the highest bidder. In the case of identical bids, a written bid takes priority. A written bid is reduced to a maximum of 10 % over the next highest bid. For example, where there is an oral bid of kroner 500 and three written bids of kr 600, kr 700, and kr 1200, the written bid of kr 1200 might be reduced to kr 750 (in this case about 7 % over the second highest bid). Kr 750 will then be accepted as the offer unless higher oral bids are made.
- A fee of 18 % is added to the hammer price of each item.
- If the item is to be sent, the buyer must pay the postage, insurance, customs declaration and a handling fee of kr 50. All items are sent at the buyer's expense and risk.
- The sale is completed by the payment of cash, at the latest 10 days after the auction or, in the case of advance bids, after an invoice is sent. In the case of later payment, 2 % interest is charged per month or fraction thereof. If payment has not taken place at the latest 30 days after the auction, whether or not an invoice is received, the item may be sold at the original buyer's cost and responsibility. The auctioneer may alone decide how such a sale is to be carried out. The sale may take place without further notice to the original buyer who is held responsible for any economic loss due to lost commission or reduced sales prices.
- The risk of damage to the item passes to the buyer on acceptance of the bid. However, property rights do not pass to the buyer until the bid is paid in its entirety.
- If, in spite of these regulations, objections are raised about the auctioneer or the consignments, these objections must be raised within 10 days of the object being delivered or sent. Objections cannot be maintained if the items are not paid for within 30 days of the auction. These restrictions also apply to complaints regarding the authenticity of items. However, complaints about specifications of quality of items will not be accepted when the appraisal of quality is based on the exercise of best judgment and when each bidder has had the opportunity to make up their own mind about the quality before the auction.
- Photography, video recording and/or audio recording within the auction room is forbidden without prior written approval from the auctioneer.
- Oslo is accepted as the venue for settlement of all disputes that may arise from the auction or these regulations.
- These regulations are incorporated into our catalogues. When a bid is offered – written or oral – it is assumed that the bidder is aware of and has accepted these regulations.
- In accordance with Norwegian law, any current or past legal tender is not subject to VAT. Any lot that is subject to VAT will be marked with a star in the catalogue. In our auctions this applies primarily to Medals. VAT is calculated from the commission only, not the sales price.